

Umjetnik široke znatiželje

MILO CIPRA (1906 —) je treći (ovogodišnji) sedamdesetgodišnjak u hrvatskoj glazbenoj kulturi kome Uredništvo »Svete Cecilije« posvećuje svoju rubriku Obljetnice. Čini to, i ne bez razloga, s tri ulomka iz studije Umjetnički put Mila Cipre J. Andreisa, nedvojbeno najboljeg poznavatelja slavljenskoga stvaralaštva: On ga, naime, s neskrivenim zanimanjem prati već puna tri desetljeća i sasvim je sigurno da je do u tančine ušao u bit kako svih njegovih skladateljskih tako i onih drugih parametara višestruke Ciprine glazbeničke djelatnosti.

Zahvaljujući prof Andreisu na dopuštenju za korištenje njegove studije, Uredništvo slavljensku čestita životni jubilej želeći da u vremenu što će slijediti Majstorova zrelost podari glazbenoj kulturi ovog naroda jednako vrijedne priloge kao i dosad.

[. . .]

— »Cipra je započeo svoje stvaranje u znaku nanovo oživjelog nacionalnog muzičkog smjera, uz koji su u to vrijeme pristajali gotovo svi hrvatski kompozitori. No nije mu uvijek ostao vjeran. I upravo prisutnost (potpuna ili djelomična), odnosno neprisutnost obilježja toga smjera u Ciprinim djelima pruža realnu mogućnost da se u stvaralaštvu ovoga umjetnika provede potrebna periodizacija i unese preglednost koja će uz podesan način osvijetliti putove po kojima se kao kompozitor kretao.

S tim u vezi Ciprine se kompozicije mogu podijeliti u tri skupine. Moramo odmah naglasiti i to da te skupine ne označuju i tri međusobno vremenski potpuno odijeljena stvaralačka razdoblja. Događalo se, naime, da se Cipra katkada vraćao na stare staze pošto je u više djela izrazio sasvim drukčiju stilsku koncepciju.

U prvu skupinu Ciprinih djela spadaju one kompozicije koje je pisao u izrazito nacionalnom stilu. Takve su Prvi i Drugi gudački kvartet, Sonatina i Rondo za klavir, Concertino za gudače (nastao iz Drugog gudačkog kvarteta), Sinfonietta, Druga simfonija, više solo-pjesama. Drugu skupinu obilježuje prijelaz od nacionalnog k internacionalnom muzičkom izrazu. U djelima kakva su Jedanaest varijacija i Druga suite za klavir, Sonata za violinu i klavir i Prva simfonija ima elemenata koji očito potječu iz nacionalnog smjera dok su drugi sasvim drukčijeg podrijetla. U trećoj skupini nema više nacionalnih obilježja. Ali ovu skupinu treba dalje podijeliti u dva odsjeka. U prvom su česti utjecaji neobaroka (Četvrti gudački kvartet, Sonata za violončelo i klavir, Sonata za klavir). U drugom odsjeku Cipra se u sve većoj mjeri služi izražajnim sredstvima evropske avangarde pa su u tom smislu posebno karakteristični »Sunčev put«, »Musica sine nomine«, »Aubade«, »Dijalozi«.

[. . .]

[. . .]

— »Za Muzičku akademiju povezan je sav Ciprin dosadašnji nastavnički rad u Zagrebu. On je

imao učenika i iz kompozicije. U njegovoj je klasi diplomirao Ivo Malec, jedan od najistaknutijih predstavnika suvremene hrvatske muzičke avangarde, pa Eugen Gvozdanović. Kod njega su nadalje učili kompoziciju Lovro Županović i Anđelko Klobučar. Ipak, ono što je najdulje predavao i po čemu je posebno poznat kao predavač čija se predavanja pamte, to je nauka o muzičkim oblicima. Tu se u Cipri stvaralac i nastavnik dopunjuju; njegova i pri komponiranju oduvijek zanimaju problemi forme, za koje neprekidno traži nova individualna rješenja; kao nastavnik on veoma uspješno, s velikim poznavanjem literature, uvodi svoje učenike u osobine pojedinih oblika, u njihove zakonitosti i odstupanja.« [. . .]



Milo Cipra

»No nastavnička djelatnost nije jedina oblast u kojoj se kreće Ciprina višestruka aktivnost. On je zaslužan javni radnik, poznat i cijenjen po mnogobrojnim predavanjima što ih je u Zagrebu održao u raznim ustanovama, osobito u Narodnom sveučilištu i na Radio-stanici, pokazujući uvijek širinu pogleda, bogatstvo erudicije, oštroumnost zaključaka.« [. . .]

»Zabilježimo na kraju da se Cipra povremeno javlja kao pisac studija i članaka, u kojim njegov dar zapažanja i sposobnosti oblikovanja rečenice na poseban način dolaze do izražaja«.

[. . .]

— »Stvaralački put Mila Cipre još nije završen. Pred njim stoje zacijelo još i druga djela, koja će

po svoj prilici i dalje nositi tragove njegovih upornih nastojanja oko uvijek novog odnosa sadržaja i forme. On će i dalje ostati ono što je bio dosad: umjetnik individualnih crta, stvaralac koga široka znatiželja nagoni da gleda oko sebe, da upoznaje tuđe napore, da ih u određenim granicama i usvoji, kad mu je to potrebno za regeneraciju, ažurnost njegova stvaralaštva. Ali upravo ta crta obnavljanja, evoluiranja, koja se proteže kroz cijeli umjetnički put što ga je Cipra do danas prevalio, određuje i njegov izniman položaj među kompozitorima njegove generacije. Kako smo već u uvodnim

recima ove radnje nagovijestili, u Ciprinu se stvaranju ogleda sav razvoj hrvatske muzike od 1930. do danas. Sve njezine bitne etape — izgrađivanje umjetničke muzike na elementima folkloru, simpatije za neobarok i neoklasiku, usvajanje postupaka evropske muzičke avangarde — prisutne su u djelima Mila Cipre, umjetnika koji se nikada nije odrekao svoje urođene i sasvim razumljive i nužne potrebe: živjeti s umjetnošću svoje sredine ali i svoga vremena».

(1969)

Josip Andreis

70. rođendan msgra dra Ferdinanda Haberla

Predstojnik Papinskog instituta za crkvenu glazbu u Rimu msgr. dr. Ferdinand Haberl navršio je 15. ožujka ove godine 70 godina plodnog života. Prijateljska povezanost i suradnja slavljnika s nama i našom glazbenom javnošću, osobito prigodom proslave 10. obljetnice našeg Instituta i Znanstvenog savjetovanja povodom 10. obljetnice smrti A. Vidakovića (1974.),¹ obavezuje nas i pruža osobitu radost i mogućnost da mu se ovim recima i ovom zgodom iskreno zahvalimo i srdačno čestitamo ovaj jubilej.

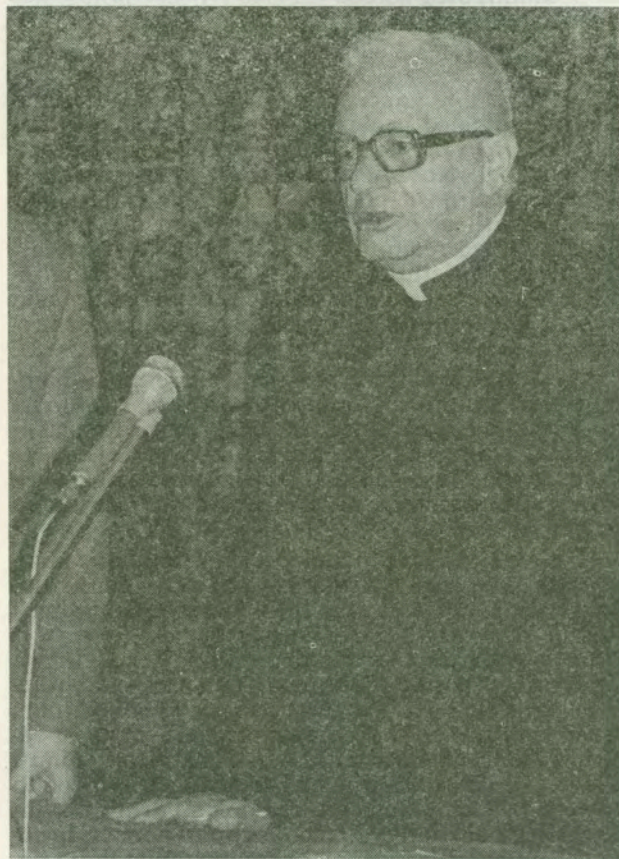
Svečar se rodio 15. III. 1906. u Lintachu kod Amberg (Oberpfalz). Nakon završenih studija vrši pastoralnu službu kapelana, a zatim odlazi na daljnje studije u Rim gdje doktorira iz teologije i studira crkvenu glazbu na Papinskom institutu: kompoziciju kod R. Casimiria i gregorijanski koral kod P. Ferrettia, te postiže magisterij. Za vrijeme studija bio je također orguljaš u crkvi S. Maria dell'Anima u Rimu. Sa 33 godine 1939. postaje najmlađi direktor najstarije škole za crkvenu glazbu u Regensburgu na kojoj predaje gregorijanski koral, kontrapunkt, harmoniju, glazbene oblike, sviranje partiture, transponiranje, povijest glazbe, latinski i pedagogiku. Školu je požrtvovno i uspješno vodio od najtežih ratnih i poratnih godina pa sve do 1970. (31 godinu), kada postaje predstojnik Papinskog instituta za crkvenu glazbu u Rimu.

Osim toga kao stalni i aktivni član Sveopćeg cecilijanskog saveza u kojem od 1948. do 1954. savjesno i požrtvovno vrši dužnost II. podpredsjednika, vrlo mnogo svojim glazbenim, liturgijskim i teološkim znanjem sudjeluje u službenom glasilu ovog saveza Musica sacra, kao i u drugim sličnim stručnim časopisima. Više godina je plodonosno obavljao i službu dijecezanskog predsjednika Cecilijanskog saveza. Za sve ovo svestrano djelovanje primio je do sada mnogo priznanja ne samo od Sveopćeg cecilijanskog saveza (ACV) i drugih visokih crkvenih ustanova već i od građanskih vlasti.

Njegova dosadašnja obilna i mnogostruka glazbena djelatnost, osobito s područja gregorijanskog korala, poznata je i uvelike cijenjena u svjetskoj glazbenoj javnosti te registrirana u mnogim stručnim časopisima, leksikonima i enciklopedijama.²

Pridružujući se mnogobrojnim čestitkama i dobrim željama za ovaj jubilej, zahvaljujemo slav-

ljeniku za dosadašnju prijateljsku povezanost i suradnju s nama i želimo mu od srca da ga Gospodin još dugo poživi kako bi u dobrom zdravlju mogao



Msgr. dr. Ferdinand Haberl govori na znanstvenom savjetovanju o Albi Vidakoviću u Zagrebu 1974. g. nastaviti svoju službu i djelovanje na području crkvene i liturgijske glazbe.

¹ Sv. Cecilija, XLIV, br. 2—3, 1974. str. 38—39. Isto, XLV, br. 2—3, 1975. str. 87. Isto, XLVI, br. 1, 1976. str. 29.

² Musica sacra 86/1966, str. 87 i sl. Isto, 96/1976, str. 115—116. M. Pfaff, u zborniku: Gloria Deo — Pax hominibus, Regensburg 1974, str. 238 i sl. u tom je članku donesena bibliografija radova Dr. F. Haberla na str. 240 — 252.

Ljubomir Galetić